

BIH NA EVROPSKOM PUTU

INTERVJU

Damjan Struna, stručnjak za nepovratne fondove EU

Vlast u BiH mora naučiti kako da najbolje iskoristi ponudu iz Evrope

U BiH je iz neznanja stvoren utisak da su uslovi za dobijanje novca iz fondova Evropske unije rigorozni, tvrdi Struna

JELENA VUJIĆ
Banjaluka

Političari u BiH treba da se dogovore, jer koliko će novca biti na raspolaganju zavisi od toga koliko će brzo BiH postati kandidat. To je povezano sa brzinom prilaska Evropskoj uniji.

Ovako na mogućnosti BiH u prepristupnom procesu ka EU gleda Damjan Struna, stručnjak za nepovratne fondove EU. Ovaj magistar ekonomije se već pet godina bavi pisanjem projekata za fondove EU u kompaniji RR&CO, a u intervjuu za „EuroBlic“ napominje da je za zemlju poput BiH vrlo važno da ima strategiju razvoja, jer „država najbolje zna koji su njeni potencijali i gde treba ulagati novac“. Međutim, upozorava da se može desiti da oni koji sede na odgovornim funkcijama – pogreše.

– Možete uložiti hrpu novca, ali ako imate pogrešne prioritete, neće biti rezultata. Oni koji to budu radili imaju veliku odgovor-

nost. Treba znati šta je ljudima neophodno, naročito na lokalnom nivou. Evropa želi da kuca na jedna vrata i ti prioritete se moraju uskladiti na državnom nivou. Zato je vrlo važno da u državnim institucijama sede ljudi koji znaju šta rade. Oni će diktirati koliko će novca biti iskorišteno na produktivne stvari, koje će dati dobre rezultate – smatra Struna.

■ **U BiH je stvorena slika da su uslovi za dobijanje sredstva EU rigorozni i da ih je gotovo nemoguće dobiti. Da li je to zaista tako?**

– Ta slika je stvorena iz neznanja, jer građani BiH tek počinju da se o tome informišu. Kada se zna kako idu procedure, onda je to lako. Potrebno je puno znanja i iskustva, jer je konkurencija jaka. Treba napraviti najmanje pet projekata da prođe jedan. S druge strane, ako neki projekat nije prošao, ne znači da je on bio loš, nego je bilo mnogo boljih. Dešava se da je u projektu odlična ideja, ali nije dobro predstavljena.

Damjan Struna, savetnik za nepovratna sredstva EU FOTO: D. BOŽIĆ

Morate dobro objasniti šta želite da postignete. Treba definisati šta je novo u tom projektu i šta će biti novo kada se on sprovede.

■ **Kakve vrste projekata dobro prolaze?**

– U prepristupnim IPA fondovima to su investicijski projekti za tehnološku

opremu, nove hale, načini obrade itd., jer je poenta da se stvara nova vrednost. Zatim, tu je i infrastruktura od lokalnog do nacionalnog

nivoa i, naravno – poljoprivrede. Krajnji cilj je da se ubrza konkurentnost. U slučaju BiH, cilj tih ulaganja je povećanje konkuren-

tnosti i jačanje ekonomije pre ulaska u EU. Kada se zemlja nađe u Uniji, treba da bude konkurentna. Ne treba zaboraviti ni obrazo-

U školama se ne uči u EU projektima

■ **Da li se mladi u Sloveniji kroz školovanje obučavaju da znaju da napišu projekte za pristup evropskim fondovima?**

– Kroz formalno obrazovanje, ne. To je više-manje na pojedincu da se sam informiše, dodatno edukuje i da pronađe specijalizovane firme koje se time bave. Ja sam imao mentora, ali unutar firme u kojoj sam radio. Imao sam i sreću, jer su me odmah bacili u vatru. Za manje od jednog meseca već sam radio na konkretnim projektima.

vanje i zapošljavanje.

■ **Da li su kontrole utrošenog novca iz fondova stroge?**

– Na nacionalnom nivou su mnogo više stroge nego na nivou EU. Ista su pravila, ali se interpretacija razlikuje. Više je finansijskih kontrola na nacionalnom nivou, što ne mora da znači bolju kontrolu, jer to često rade ljudi koji nisu dovoljno kompetentni.

■ **Koliko je vremena potrebno da se uradi jedan kvalitetan projekat?**

– Ako krećemo do nule, oko tri sedmice. Međutim, sve zavisi od vrste projekta i informacija koje imamo. Mnogo toga zavisi od klijenta. Neki od njih dođu sa već razrađenom idejom sa znanjem šta hoće, i tada je lakše. Nekada se desi da se u toku pisanja projekata ideja potpuno okrene, jer

kao takva ne bi ispunila uslove konkursa. Bez klijentovog „inputa“ to ne ide.

■ **U kojoj meri je Slovenija uspešla da iskoristi prepristupne fondove?**

– Daleko smo od toga da smo iskoristili sve što nam je bilo na raspolaganju. Možda prioritete nisu bili dobro postavljani, a nedostajao je i obrazovani kadar. Ljudi nisu znali kolike su mogućnosti, gde se projekti prijavljuju i kako. I dalje je vrlo malo stručnjaka za pisanje projekata. Osim toga, recesija je napravila svoje, pa su ljudi sada malo posustali, jer moraju da deo sredstava sami ulože. Mnogo je firmi fokusirano, a veći projekti će verovatno doći nakon krize. S druge strane, administrativni kapaciteti u državi su ograničeni, i to se odrazilo na kvalitet konkursa. I mi se još učimo.